

ספר שער שמעון אחד אורח-חיים

אח"ח 1234567

סימן א

ואוצר החכמה

בענין כל המצות מברך עליהן עובר לעשיתן.
נתתי אל לבי לברר בל"ג האי ענינא, שכל המצות מברך עליהן עובר לעשיתן,
 (פסחים ז) אי דוקא לכתחילה או גם בדיעבד אם שכח ולא בירך, שוב לא
 יברך. וכל המברך, הרי הוא עובר בבל תשא. וע"ז נאמר; מעוות לא יוכל לתקון
 ח"ו?

תשובה. לכאורא דבר זה שנוי במחלוקת, בין מרן ומור"ם. באו"ח (סי' קע"ב
 ס"א) כ' מרן: שכח והכניס משקין לתוך פיו בלא ברכה, בולען, ואינו
 מברך עליהם ברכה א'. הגה וי"א דמברך עליהם, וכן נראה עיקר יע"ש, ואם כן אנו
 דבחרים דמרן גרירי, אם לא ברך עובר לעשייתן, שוב אינו מברך. ויש מקום לומר
 שגם להגה, אם לא ברך עובר לעשיתן, תו ל"מ, כפמ"ש המ"ב ז"ל שם (סק"ד)
 דטעם מור"ם מאחר שנזכר בעודו בפיו, היה עליו אז חיוב ברכה, ודומה זה קצת
 לעובר לעשיתן. וא"כ רק במקרה כנ"ל, שישנו כעין עובר לעשיתן, מברך אח"כ,
 ועוד כ' שם (סק"ה) שרוב הפוסקים סוברים כמרן, עי' שם בשער הציון, שהביא
 להקת הפוסקים, הסוברים כמרן יע"ש. וא"כ תו ליכא לספוקי, דעובר לעשיתן
 לעכובא נאמר,

וכן בס"י קס"ז ס"ח פסק מרן: שכח ואכל ולא בירך המוציא, אם נזכר בתוך
 הסעודה, מברך, ואם לא נזכר עד שגמר סעודתו, אינו מברך. ובס"י קנ"ח

(סי"א): מברך קודם נטילה, שכל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן, ונהגו שלא לברך עד אחר הנטילה, משום דפעמים שאין ידיו נקיות וכו', וכ' המ"ב שם, דלא דמי לשאר ברכות שעל מצות, דקי"ל שאם ל"ב מהתחלה, שוב אינו מברך, דשאגי הכא משום שלא היה יכול לברך מקודם, משום שלפעמים, אין ידיו נקיות, אבל אם כבר בירך המוציא, שוב א"מ ענט"י יע"ש.

ומזה רציתי לפשוט, לנרות חנוכה, ועטוף בטלית ותפלין וכיוצא, בכולם אם לא בירך לפני העשיה, שוב לא יברך. אלא דראיתי להמ"ב ז"ל (בסי' כ"ה ^{ענין השמירה} סקכ"ו) עמ"ש מרן שם (ס"ח) כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן, לפיכך צריך לברך על התפלה של יד אחר הנחה על הקיבורת, קודם קשירתן, שקשירתן זוהי עשייתן, כ' הוא ז"ל: ובדיעבד יברך אפי' אח"כ, דמצות שיש לה משך זמן הוא בכוליה ^{אוצר החכמה} יומא יע"ש, וא"כ כפי"ז בטלית ג"כ מותר לברך לאחר עטיפתו, שגם הוא מצוה שיש לה זמן כוליה יומא. וכן מבואר בסי' ח' ס"י שכ' מרן אם לובש טלית קטן בעוד שאין ידיו נקיות, ילבשו בלי ברכת, וכשיטול ידיו, ימשמש ויברך עליו. ועי' בכה"ח שם (סק"מ) שכ"כ הר"י ז"ל, אלא שכ' טוב להיות זריז ליטול ידיו קודם, ויברך עובר לעשייתן יע"ש, מבואר יוצא מזה, שיכול לברך אחרי העשיה. וידידי רע כאח לי, את שאהבה בפשי, התחש"ו ר' ישראל כהן הי"ו, הערני, שלשון ש"ע שם ס"א: יתעטף בציצית, ויברך מעומד. האי לישנא משמע, דגם לכתחילה מברך לאחר עטוף עכ"ד הי"ו, והאמת אתו, ומיהו אפשר לידחק ולומר שהכונה היא כך, שהברכה והעטוף יהיו שניהם מעומד. ולא בא ללמד שזה קודם. ועי' להר"מ ז"ל (ה' ציצית פ"ג ה"ח): וכל זמן שמתעטף בה ביום מברך עליה קודם שיתעטף. ועי' בכה"ח ז"ל (סי' ח' סק"ד) שכ' ויברך מעומד, פ"י הברכה והעטיפה שתיהן יהיו בעמידה יע"ש, וא"כ יש מקום לומר שזוהי כל כונת מרן. ומיהו דחיקא לישנא. גם לישנא דהטור מבואר לאחר העיטוף מברך, שכ' יתעטף בציצית מעומד. ודרך העטיפה רחבה לקומת האיש, ומחזיר שתי ציציות לפניו, ושתי ציציות לאחוריו. ויברך להתעטף בציצית. ושם בסי' כ"ב כתב העושה ציצית לעצמו, מברך שהחיינו נתעטף בו, מברך להתעטף בציצית.

ועי' להכה"ח (סי' א' סק"ג) שכ': יתעטף בציצית ויברך, משמע שאין מברך קודם העטיפה, אלא בשעת העטיפה, קודם שמתעטף יפה, כמו בתפילין, יע"ש שהביא מסקנת אחרונים כמנהגינו וכפי"ז ניהא, שגם בציצית צריך עובר לעשייתן, אלא דסבר שזה נקרא עובר לעשייתן כתפלין.

ולענין חנוכה, עי' במ"ב (סי' תרעו סק"ד) שכ' אם נזכר לאחר שהדליק כולם, אין לו לברך ברכת להדליק יע"ש, ולפ"ר ק' הלא כ' הר"מ (פי"א מה' ברכות ה"ה): העושה מצוה ולא בירך. אם מצוה שעדין מצותה קיימת, מברך לאחר עשיה, ואם דבר שעבר הוא, אינו מברך. כיצד הרי שנתעטף בציצית, או שלבש תפילין, או שישב בסוכה, ולא בירך תחילה, חוזר ומברך אחר שנתעטף. וכן מברך לאחר שלבש להניח תפילין ואחר שישב, לישב בסוכה, וכן כל כיוצא בזה. אבל אם

שחט בלא ברכה, או כסה הדם, או הפריש תרומה ומעשרות, או שטבל ולא בירך, אינו חוזר ומברך. יע"ש. ועי' מש"ל מהמ"ב בעצמו. וא"כ חנוכה מאחר שמצותה חצי שעה, ואם נתן בה שמן פחות משיעור הזה, לא יצא י"ח, כמ"ש מרן (בסי' ערב"ת ס"א — ב): ובלבד שיתן בה שמן, עד שתכלה רגל מן השוק. שכת או הזיד, ולא תדליק עם שקיעת החמה, מדליק ותולך, עד שתכלה רגל מן השוק, שהוא כמו חצי שעה. ועי' בביאור הלכה שם, שכ' ומי שאין לו שמן כשיעור הזה, ידליק בלא ברכה, ועי' שם במ"ב ובא"ח ויתר אחרונים. וא"כ נקרא נמשך זמנה, ולמה לא יברך אם בתוך החצי שעה. וי"ל מאחר שהדלקה עושה מצוה, וכבתה לא זקוק לה. לכן לא נקראת יש לה המשך זמן.

והנה כפי מה שכ' שמצוה שזמנה נמשך, יכול לברך, כפי"ז נראה במזווה שהיא חובת הדר. ועי' בהר"מ ז"ל בה' מזווה (פ"ו ה' י"ג) שכ': חייב אדם לזוהר במזווה, מפני שהיא חובת הכל תמיד יע"ש, ולשונו זה מש' שזמנה נמשך. א"כ אם אדם קבע מזווה ולא בירך, יכול לברך אח"כ כנ"ל.

אמנם לא כאשר דמיתי כן ראיתי, אלא כלפי לייא מצאתי בספר קונטרס היחיאלי ז"ל, בבית האדם ה' מזווה (פ"ו) ס"ז: אם שכח לברך עליה עת קביעתה בזמן חיובה, אין לו עוד לברך (פ"ת רפ"ז סק"ג) יע"ש, והנה הספר הנ"ל אמ"א כעת, וראיתי בפתחי תשובה סי' הנ"ל ולא הזכיר מהאי ענינא. ואדרבא בסי' רפט סק"ג הביא מהמ"א ז"ל, אם קבע מזווה קודם שדר בתוכה, כשבא לדור, מברך. אלא שכ' שכמדומה שהב"י חולק עליו. ואולי בטעמו של דבר, משום שנוסח הברכה לקבוע מזווה, וזה אי אפשר בדיעבד. ועי' להגר"א ז"ל שם (סק"ב) הביא מהירושלמי, שהנוסח של הברכה על מצות מזווה. ועי' להפ"ת ז"ל (סי' רצ"א סק"ד) שהביא מרעק"א ז"ל הבא לגור בבית שיש בו מזווה, מברך עליה, וכ' הפ"ת הנ"ל שיברך, לדור בבית שיש בו מזווה. וציין לבר"י שחולק יע"ש, וכפי הסברא שיכול לברך בנוסח אחר, ולא חישנו למשנה ממטבע שטבעו החכמים. א"כ גם כאן יכול לברך. אלא שכעת לא ראיתי מי שדן בזה, וסב"ל ולא יברך. כנ"ל כ"ז שלא ראינו מי שחולק על הקונטרס היחיאלי הנ"ל.

וכעת ראיתי בהעמק שאלה בשאלות דרב אחאי (שאלתא קכו"ז) שכתב בענין ברכת מזווה שכתב המ"א סי' יט סק"א לברך לדור (בבית שיש בו מזווה) והגרע"א בתשובה סי' ט קבע בה מסמרים אבל אנן לא חזינו רבנן קשישי דעבדי הכי ולא נזכר בפסק ראשונים ז"ל... אלא פשיטא דמזווה גם כן אינו אלא שוא"ת וא"כ א"א לברך על הדירה בבית שיש בה מזווה אחרי שאינו מוזהר על הדירה כלל אלא לקבוע אם יש לו והרי כבר נתקימה בלעדו יע"ש.

ודע דמש"ל מהר"מ שאם שחט תו לא מברך. יש מקרה שיכול לברך לכתחילה אחר השחיטה, כמ"ש הגה ביו"ד (סי' י"ט ס"א): ואם שחט דבר דאתיליד בו ריעותא, וצריך בדיקה, ישחטנו בלא ברכה, וכשימצא כשר מברך על השחיטה.

ומיהר ראיתי בחי' רעק"א שתמה עליו, דכיון דבשחט ולא בירך קי"ל אינו מברך עוד, א"כ באתיליד ביה ריעותא ג"כ לא יברך, ול"ד לטבילת גר, דמעיקרא תקנו לברך אחר הטבילה, יע"ש שתניח צ"ע לדינא.

והנני בא בנותן טעם להרמ"א, כפי מה שראיתי להר"י בקודות הכסף ז"ל, שהביא דברי ירושלמי: ריו"ח סבר מברך על השחיטה עובר לשחיטה, ויוסי בן גהוראי אומר משישחוט. שמא תתנבל שחיתתו יע"ש, ובכן הסברא נותנת, ע"כ לא חולק ר"י אלא בדליכא ריעותא, דאז לשמא תתנבל ל"ח, כי רוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן, אבל בדאיכא ריעותא, מודה שמברך לאחר השחיטה. דכללא בידן אפוש פלוגתא לא מפשינן.

וישו"ר להגר"א שם (סק"ד) שהביא דברי הירושלמי. וסיים עליהם מש' הא איכא ריעותא לכ"ע מברך אחר שיבדוק. שש אנכי.

אלא שסיום דברי הגה"כ הג"ל, אינם ברורים לי שכ': וקיימא לן כר' יוסי וכגמרא דידן בפ"ק דפסחים יע"ש, והם שני דברים הפוכים. דגמ' דידן שהביא איהו גופיה שם סברא מברך עובר לעשיתן. ואילו ר' יוסי סבר אפכא. וצ"ע.

ואולי ט"ס והיה כתוב כר"י, והכונה כר' יוחנן, והמדפיס טעה וכתב כר' יוסי. ותראה לזה שכתוב יוסי בן גהוראי ולא ר' יוסי ויש לישב בדוחק שקי"ל כר' יוסי באתיליד רעותא. וכגמ' דידן באין רעותא.

ובענין טבילה כ' מרן ביו"ד (סי' ר' ס"א): כשפושטת מלבושיה, כשעומדת בתלוקה תברך, ואם לא בירכה, או תברך לאחר שתכנס עד צוארה במים יע"ש, ולא גילה לן מרן דעתו, אם טבלה לגמרי, אם היא מברכת, ולכאורא שאינה מברכת, כמו יתר המצות שכ' לעיל. ומיתו יש לחלק, דהנה הרש"י בפסחים (ד' ז' ע"ב) נראה דעתו בכל טבילה מברך לאחר טבילה, ועי' בתוס' שם ד"ה על, שדעת ר"י שאין למחות בנשים שמברכות לאחר הטבילה. ועי' בהגה בסי' הג"ל שי"א שלא תברך עד אחרי הטבילה יע"ש, וא"כ יש להסתפק בדעת מרן בזה בדיעבד.

ולאור האמור שכל המצות מברך עובר לעשיתן לעיכובא נאמר, נראה אם אכל המרור בליל פסח, או מצה ולא בירך, שוב לא יברך. אלא שמסופק אני במרור, אם הוא יכול לברך על הכורך. ונדמה זה למ"ש מור"ם באו"ח (סי' תל"ב ס"א) שאם לא סיים בדיקתו, יברך על הבדיקה.

ולכאורה יש להביא קצת ראיה מהבאה"ט ז"ל (סי' קס"ז סק"ב) בענין ברכת המוציא, אם גמר סעודתו, אינו מברך, ואם יכול לאכול, יברך ויאכל מעט.

ויש לחלק דשאני ההיא דהמוציא, שבכל פעם מחויב לברך ברה"מ לא כן במצה ומרור.

ועין, שראתה למהרש"ם ז"ל, שהביא דעות הסוברים שיש לברך על אכילת מצה כל שבעה, וא"כ יש מקום לומר שבמצה חוזר ומברך ומיהו א"א לסמוך ע"ו, ולהכנס בסב"ל.

ושו"ר להפלתי ז"ל יו"ד (סי' י"ט) שכ': דאפי' לא בירך בטיבול ראשון נפק, ואי יברך בטבול שני, הוי ברכה לבטלה יע"ש, ותו ל"מ.

וכן הראני ידידי שאהבה גפשי תחת"ש הר' מגוס כהן הי"ו מ"ש הכת"ח ז"ל (סי' תע"ה סקכ"ו) מי שטעה ואכל הכורך קודם המרור, אין לברך על המרור, גם אי לא בירך בתחילה יע"ש ושו"ר להר' בית הבחירה ז"ל בדיני הכורך או"ו שכתב, מי שטעה ואכל הכורך קודם המרור, אין צריך לחזור לאכל מרור, דכבר יצא, וברכות אינן מעכבות, ועי' שם מ"ש באות ב'.

ושו"ר בריקאנטי ז"ל (סי' עב) שכתב: כל מצוה שלא בירך קודם עשייתה, מברך לאחר עשייתה, בר מסעודה שאם עבר ואכל והגיע ברכה אחרונה, הואיל ואידחי אידחי יע"ש. ועי' למהר"ם שיק ז"ל, (סי' כט) שכ' בברכת הודאה והנהנין לא שייך תשלומין, אבל בשאר מצות אי לא בירך, יברך אחר כך.

ואחרי רבות בשנים, נדפס מחדש הספר היקר ארץ צבי לידידי הצ"ח שליט"א. וראיתי לו שכתב בהאי ענינא, (סי' כ"ג) והביא דברי הר' נקודות הכסף ז"ל שכתב: ועוד מצאתי עכשיו ראיה לדברי, ממ"ש הכלבו, ומביאו הב"י, (אג"ח סי' תלב) אם לא בירך קודם שיתחיל לבדוק, מברך כל זמן שלא סיים בדיקתו. דכל מצוה שיש לה המשך זמן, כל היכא דבירך מקמי סיום המצוה, עובר לעשייתו הוי עכ"ל. וכתב עליו הא"צ הנ"ל: ולע"ד אין זה מוכרח, דאפי' דאין כוונת הרבנים משום דצריך לברך מקודם, ואם לא בירך מקודם, לא יוכל לברך אח"כ, אלא דכוונתם כיון דלמחר בשעה ה' בשעוסק בשריפה משך הזמן הוי, וכמ"ש הבאה"ט. ודוקא גבי בדיקה דיש לו תיקון, דלמחר יברך, והוי עובר לעשייתו. אבל בדבר שאין לו תיקון, צריך לחזור ולברך ולע"ד דעת נה"כ הנ"ל שפתיו ברור מללו. דהנה הרב טעמא טעים, יברך לפני סיום הבדיקה, משום שיש לה המשך. הא לאו הכי לא יברך. ומה שכתב שיברך מחר. הנה הרב מדגיש מברך כ"ז שלא סיים בדיקתו. והוא אומר למחר? אתמהא. גוסף לזה הרב נה"כ הביא דעת הגה שדוקא כל זמן שלא סיים יברך יע"ש. וכ"כ העה"ש (סי' תלב) שאם סיים הבדיקה שוב לא יברך. ומה שדקדק ידי"ן הנ"ל על דברי העה"ש זצ"ל, שכתב: אגו נקיטנן דאין לברך אחר עשיית שום מצוה, אפילו תוך כדי דבור. וברכת רעמים שאני, דהיא ברכת שבח והודאה, ויכול לברך אפילו אחר כדי דבור. ע"כ. וכי' עליו ידי"ן הנ"ל, לא היה צריך לטעם זה. ופשוט היה לי למימר, שאני ברכת רעמים, שאני אפשר לברך מקודם, שלא ידע אימתי יבוא הרעם. לכן מברך אחר כך אפי' אחר כדי דבור. וכדאמרינן גבי טבילה יע"ש.

ולפי נראה, מה שהוצרך לטעם, כי היא ברכת שבת, כדי לומר, גם אחרי כדי דבור, מברך. ומה שכתב: כדאמרינן גבי טבילה. לא ביאר לן מנ"ל בטבילה

הנהגות

גם לאחר כדי דבור? ועי' במרן בש"ע יו"ד (סי' רסח ס"א) כתב בזה"ל: ויברך על הטבילה, אחר שיעלה מן המים יע"ש. ויתכן לומר שכונתו שתכף ומיד יברך. מדלא כתב: יברך לאחר שטבל, ודקדק לומר אחר שיעלה משמע מיד. אלא שאין זה מוכרח. ועי' למרן ב"י ז"ל, שנראה שלא דייק כדכתיבנא.

אחר כתבי את האמור. אורו עיני בראותי את דברי מרן הרב הגאון יביע אומר שליט"א (ח"ב חאו"ח סי' טז) שהאריך בהאי ענינא. ובענין חנוכה כ' אם גמר הדלקת כל הנרות מסקנת האחרונים שאינו מברך. (והביא אותן הסברות שכ' אנן בעניותן) וה"ה בנרות שבת. צריך לברך לפני ההדלקה.

והנה בענין ברכת נרות שבת עי' בשואל ונסאל ח"ב (באו"ח סי' נח) שדייק מלשון מרן בש"ע (או"ח סי' רסג סעיף ה) שכתב: „כשידליק יברך“ משמע דאחר שידליק, דאם כונתו כשרוצה להדליק היל"ל כשמדליק דר"ל כשבא להדליק ומדנקט כשידליק משמע דאחר שידליק מברך. וכתב שכן שמע שהמנהג כן בעירם גירבה בשבת. אבל ביום טוב נוהגים לברך תחילה ואחר כך מדליקין עכ"ל יע"ש. ולע"ד כשידליק משמע שפיר ^{אוצר החכמה} לפני ההדלקה ולא כתב כשמדליק משמע בשעה שעוסק בהדלקה מדליק ומברך כאחד. וזה אסור כי בשעה שמברך אסור להתעסק בשום דבר. ועי' למרן בית יוסף סי' הנזכר שהביא דברי השבלי הלקט שכתב יש אנשים שמדליקין הנר בפתילה ואחר שבירכו והדליקו הנר משליכין הפתילה לארץ וגם בה"ג אסור להדליק נר חנוכה אחר נר שבת ותימא לה"ר בנימין שא"ת שהברכה חשובה קבלת שבת אם כן יהא אסור להדליק ע"כ. ונראה שאפשר לומר שדעתם דבהדלקת הנר היא הקבלה וכדברי בה"ג וכל נרות שמדליק לכבוד שבת כחד חשיבי ושרו משא"כ בכביית פתילה שהדליקו בה עכ"ל. וממה שלא תי' שהברכה אחר ההדלקה מוכח שסבר שהברכה היא לפני.

ואשא עיני ואראה בהשה"ל הנ"ל (סי' נט) וראיתי לו שכתב מפורש: אם כן יהא אסור להדליק שהרי שצריך לברך קודם הדלקה דקיימא לן כל הברכות מברך עליהן עובר לעשייתן ואם תאמר האי עובר לעשייתן לאפוקי אחר עשייתן דלא. אבל בשעת עשייתן יכול לברך והאי גמי יכול לברך בעוד שמדליק ונמצאת ברכה והדלקה כלין בבת אחת ושובת מיד מכל מקום לא מצינו שדחקו החכמים דוחק כזה עכ"ל. והנה מה שדחק ליישב בטעם שלא מדליק ומברך כאחד מטעם דלא מצינו שדחקו החכמים דוחק כזה, לא ידעתי הלא בלא"ה אסור להתעסק בשום דבר בשעת הברכה. ופסקה מרן (סי' קפג סעיף יב): אסור לברך והוא עוסק במלאכתו. וכתב המ"ב היינו כל הברכות ושם בשער הציון כתב: אפילו אותם שהם מדרבנן כן מוכח בירושלמי מקור דין זה. וחזר ופסקה מרן (בסי' קצ"א ס"ג): אסור לעשות מלאכה בעודו מברך. ושם במ"ב מפני שנראה כמברך בדרך עראי ומקרה ואפילו תשמיש קל אסור לעשות יע"ש. ואם כן מאחר שמקורה מהירושלמי מדוע לא חש לה השה"ל וכן יש להבין מדוע לא הגיב מרן על דבריו בזה? מכל מקום לדאתן עלה הברכה היא לפני ההדלקה. והגם שאפשר לידחק בדברי מרן מ"מ האמת

יורה דרכו שמשמע כנ"ל. אבל המנהג ברוב המקומות הוא כמ"ש השו"נ הנז' שמברכים לאחר ההדלקה. והנני בנותן טעם חוץ מהטעם הפשוט לפי מה שכתב בהעמק שאלה על שאלתות דרב אחאי גאון זצ"ל (שאלתא קכב-קכו): שדעת רבנו משולם אין לברך על הדלקת נר שבת משום שאין מברכין על המצוה עד גמר עשייתה והכא אין המצוה אלא בגמר אכילה לפני הגר. והר"מ מרוטנבורג כתב ששתי טעמים יש בהדלקת נרות א' כדי לאכול לאורם. ב' לכבוד שבת גם בלא אכילה שלא יכשל בעץ והוא הדין שמצוה להרבות האורה יע"ש (ועי' בטור) ולכן כדי שלא יהיה לפני דלפני נהגו לברך אחרי ההדלקה שיש כבר אור וישנו כבוד שבת ומאחר שיש שיהיו מצוה בזה שעיקר ההדלקה היא בשעת האכילה לכן נהגו כך. ומיהו דעת מרן הגאון הרב יביע אומר שליט"א שיש לבטל את המנהג הזה ושיש לברך לפני שתדליק ורק תתנה פעם בשנה שלא תקבל את השבת רק לאחר שתגמור כך שמעתי מפי קדשו.

ובענין המזווה, אחרי מופלג נדפס ספר ילקוט יוסף, למר ברית דרבינא. ושם כ' המחליף המזווה צריך לברך. אבל המוציא את המזווה לבדוקה, ונמצאת כשרה ומחזירה, מנהג ירושלים לברך. ובמקום שאין מנהג, לא יברך אם מחזיר אותה המזווה. ואם נפלה וחזור לקובעה שנית, לא יברך כי ספק ברכות להקל יע"ש. **ובענין טבילת גדה כ'** שתצא לחדר התיצון ותברך. יע"ש. **ועי'** למטה יהודה ז"ל (או"ח סי' קנח). ס"ק (כ — כא) ואין הזמן מסכים להאריך.

סימן ב

שאלה. אי צריך להיות עם טלית ותפילין בשעת קריאת שמע של הקרבנות ? **תשובה.** עי' להרה"ג בן איש חי זצוק"ל (שנה א' פרשת וירא דין ב') שכתב: אחר שלבש הטלית יניח תפילין מיד קודם פרשת עקידה כדי שיהיו עליו בשעת קריאת שמע דקרבנות שהיא חיוב. ואמרו רבותינו ז"ל כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין, כאילו מעיד עדות שקר על עצמו, עד כאן לשונו הסתורה. **והנה** אמת נכון הדבר שאין מנהגינו כן. אלא רוב אנשים מניחים אותם לפני ברוך שאמר, (פרט ליחידי סגולה) ולכאורא עוברים על הנ"ל, וכאלו מעידים עדות שקר ח"ו.

ומיהו לעניות דעתי לאחר המחילה רבה, דברי הגאון הנזכרים לא ברורים לי. דהנה המקור לזה ממסכת ברכות (י"ד:) אמר עולא כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין, כאילו מעיד עדות שקר בעצמו. ופירשו שם בתוס' דבור המתחיל ומנח: כאילו מעיד עדות שקר בעצמו. פירוש באדון שצוה, שהוא קורא והיו לטוטפות ולאות על ירך ואין. יע"ש. ואם כן לא שייך זה רק בקריאת שמע דיוצר. אבל של העקידה, קורים רק פסוק אחד של שמע ישראל. ולא שייך הטעם הנזכר. כי לא אומר והיו לטוטפות וכו'.

ודחיקא מלתא טובה, לומר דלא פלוג רבנן. וגם אי קורא פסוק אחד צריך תפילין.